

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.I.35.391/2019/11.

A tanács tagjai: r. Lomnici Zoltán a tanács elnöke
dr. Huber Gábor előadó bíró
dr. Stefancsik Márta bíró

A felperes:

A felperes képviselője: dr. Nyírák Gergely ügyvéd

Az alperes: alperes neve

Az alperes képviselője: dr. Karuczka Zoltán Péter kamarai jogtanácsos

A per tárgya: felügyeleti jogkörben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

Az elsőfokú bíróság határozatának száma: Fővárosi Törvényszék 2019. március 28-án kelt 6.K.700.737/2018/8. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 6.K.700.737/2018/8. ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra további 20.000 (húszezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes a K. Nyrt. (a továbbiakban Nyrt.) nyilvánosan forgalomba hozott értékpapír kibocsátó igazgatótanácsának (IT) és auditbizottságának (AB) tagja. Az Nyrt.-nek a 2015. pénzügyi év éves jelentését (a továbbiakban: jelentés) a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok (IFRS) szerint összeállított éves- és összevont beszámoló alapján kellett elkészíteni.
- [2] Az Nyrt. könyvvizsgálója a 2015. évi beszámolók elkészítése előtt, 2016. február 29-én lemondott.
- [3] Az Nyrt. közgyűlése az IT javaslata alapján 2016. szeptember 19-én olyan könyvvizsgálót választott meg, aki nem rendelkezett IFRS szerinti minősítéssel. Erről az alperes 2016. október 2-án tájékoztatta az Nyrt.-t. Az Nyrt. 2017. április 5-éig nem rendelkezett állandó könyvvizsgálói feladatok végzésére érvényes könyvvizsgálói szerződéssel.
- [4] Az Nyrt. 2016. április 30-ig nem tette közzé a jelentést, melyre az alperes az Nyrt.-t a 2016. május 3-án és augusztus 22-én kelt határozataiban - előbbiben hatmillió forint felügyeleti bírság kiszabásával egyidejűleg - felhívta. 2017. július 19-től a B. Zrt. vezérigazgatója a KEG részvényt - részben a jelentés közzétételének elmaradása miatt - hat hónapig elkülönítette.
- [5] Az alperes célvizsgálatot indított a jelentés közzétételének elmaradása miatti személyes felelősség feltárására, bevonva ügyfélként az eljárásba az Nyrt. vezető tisztségviselőit, közöttük a felperest is. A vizsgálati jelentésre az ügyfelek észrevételt nem tettek.
- [6] Az alperes a 2018. június 28-án kelt egybefoglalt határozatában (a továbbiakban: alperes határozata) a tartalmában azonos határozatát hatályon kívül helyezte, és figyelmeztette a felperest, hogy az IT-ben és az AB-ben betöltött tisztségének ellátása során mindenkor úgy járjon el, ahogy az az ilyen tisztséget betöltő személyektől általában elvárható. A felperest emellett 2.000.000 forint felügyeleti bírság megfizetésére kötelezte. Indokolásában a alperes neveről szóló 2013. évi CXXXIX. törvény (MNB törvény) 39. §-án keresztül a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 1:4. § (1) bekezdés, 3:112. § (2) bekezdésére, 3:291. § (1) bekezdés, a 24/2008. (VIII. 15.) PM rendelet (PM rendelet) 2. § és 7. § egyes, a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény (Tpt.) 54. § (2) bekezdés b) pont, 62. § (3b) bekezdés b) pont, a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó egységek jogszabályban előírt könyvvizsgálatára vonatkozó egyedi követelményekről és a 2005/909/EK bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről szóló 2014. április 16-i 537/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 16. cikk (2) bekezdés rendelkezéseire hivatkozva megállapította, hogy a

célvizsgálat nem tárt fel olyan tény, amely szerint felperes az IT-ben és AB-ban betöltött tisztségeinek ellátása során az IT és az AB jogsértő magatartásai ellenében a kibocsátó érdekeinek elsődlegessége alapján látta volna el tisztségét, vagy úgy járt volna el, ahogy az az adott helyzetben elvárható lett volna. Az MNB törvény 75. § (3)-(4) bekezdéseire és a Tpt. 399. § (5) bekezdésére tekintettel a figyelmeztetést a Tpt. 400. § (1) bekezdés a) pontja alapján, a felügyeleti bírságot a Tpt. 405. § (1) bekezdése, a nyilvános közzétételt a 400.§ (1) bekezdés w) pontja alapján rendelte el. A bírság alapösszegét az MNB törvény 76.§ (3) bekezdéséhez képest a jogsértés időtartamára, a prevenciós célokra, a 2016. május 3-i határozatban kiszabott bírság arányosítására hivatkozással egymillió forintban határozta meg, az IT és AB tagok vonatkozásában külön-külön. Súlyosító körülményként értékelte a KEG részvények elkülönítését, enyhítőként a részvények egyéb tőkepiaci tulajdonságait.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [7] A felperes keresetében alperes határozatának hatályon kívül helyezését és új eljárásra való kötelezését kérte. A közigazgatási és hatósági eljárás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 2-3.§ és 50.§ egyes rendelkezéseit felhívva előadta, hogy jogsértés és szankció a terhére nem állapítható meg; a valósághű tényállás nem feltárt, mert alperes indokolás nélkül mellőzte az Nyrt.-vel szerződéses viszonyban volt könyvvizsgálók meghallgatását, továbbá nem vette figyelembe, hogy egy IFRS szerinti vizsgálatra jogosult könyvvizsgáló megbízása nem kizárólag felperestől függött. A közgyűlést ugyanakkor a tőle adott helyzetben elvárható módon és napirenddel összehívta, továbbá szakmai iránymutatást kért alperestől és más szervektől. Indítványozta beszerezni az Nyrt. cégtörvényességi felügyeleti eljárásának iratait, bizonyítandó, hogy a jogviszonyát megszüntető könyvvizsgáló állításai kibocsátói felelősség megállapítására nem voltak alkalmasak.
- [8] Az alperes a határozatában foglaltakat fenntartva a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy a tényállást feltárta, felperes észrevételeket a vizsgálatkor nem tett, kimentést felperes nem teljesített.

Az elsőfokú ítélet

- [9] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Megállapította, hogy felperes IT és AB tagként a Ptk. szerint is személyében volt felelős az Nyrt. jogszerű működéséért, így a jelentés határidőben való közzétételéért is; az Nyrt. 2016. május 1-től folyamatosan mulasztott, felperes pedig csak arra tett részletes előadást, hogy az IFRS minősítésű könyvvizsgáló kiválasztásakor kinek a rendelkezésre állása volt előfeltétele annak, hogy az Nyrt. a közzétételi kötelezettségének eleget tudjon tenni.
- [10] Az elsőfokú bíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (régii Pp., a továbbiakban: Pp.) 339/A. §-ára hivatkozva értékelte, hogy a felperes a vizsgálati jelentésre észrevételt tett, az MNB törvény 77. § (2) bekezdése szerinti bizonyítást a hatósági eljárásban nem teljesítette, a perben előadottak ezért kimentési okként nem vehetőek figyelembe. Megállapította, hogy a jogkövetkezmények tekintetében alperes jogalkalmazása a Pp. 339/B. §-ának megfelelt. Az Nyrt. cégtörvényességi felügyeleti iratainak beszerzését sürgősség miatt mellőzte.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [11] A felperes felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet megváltoztatására, az alperes határozatának hatályon kívül helyezésére, másodlagosan a bíróság mérséklésére irányult. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti Ptk. 1:4. § (1) bekezdés és 3: 112. § (2) bekezdését, valamint a Pp. 339/B. § (1) bekezdését.
- [12] Előadta, hogy az elsőfokú bíróság a megállapított tényállásból téves következtetésekre jutott, mert nem vizsgálta, hogy az Nyrt. 2015. évi mérlegének elfogadása előtt felmondhatott-e törvényesen a könyvvizsgáló. A felmondás indokait tartalmazó közleményt, a könyvvizsgáló megbízási szerződését, a cégtörvényességi felügyeleti és büntető eljárást befejező határozatokat, valamint a felperes alpereshez 2016. március 3-án írt levelét csatolva előadta, hogy az IT mindent megtett annak érdekében, hogy a könyvvizsgáló jogszabálysértő felmondása után a kialakult helyzetet orvosolja, de figyelemmel kellett lenni arra is, hogy a könyvvizsgáló felmondásának és az általa kezdeményezett eljárásoknak az alaptalansága a felmondáskor még nem volt kétségbe vonható, az indokolatlanul magas díjért jelentkező első új könyvvizsgáló elutasítása pedig nem az IT felelőssége volt.
- [13] A Pp. 339/B.§-a szintén azzal sérült a felperes álláspontja szerint, hogy az alperes, illetve az elsőfokú bíróság nem a jogellenesen felmondott könyvvizsgálót tekintette a mulasztás egyetlen vétkes felelőssének. Nézete szerint a vizsgálati

jelentésre tett észrevétel elmaradása miatt az alperes határozata nem lehet jogszerű.

- [14] A bírság mérséklését annak megbízási díjához mért aránytalansága miatt kérte.
- [15] Alperes a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Fenntartotta, hogy lényeges tényt nem mellőzött, a megfelelő könyvvizsgáló kiválasztásával összefüggő problémák nem relevánsak, a bírságkiszabás során az alperes mérlegelési jogkörét jogszerűen gyakorolta.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [16] A felülvizsgálati kérelem alaptalan.
- [17] A felülvizsgálati eljárásban a Kúria a Pp. 275. §-a alapján a felülvizsgálati kérelem által vitatott körben a rendelkezésére álló iratok alapján dönthet (BH 2012.179.), a bizonyítékok felülmérlegelésére nincs lehetőség. A rendkívüli jogorvoslati kérelem a Pp. 272. §-ából eredően nem a közigazgatási határozat, hanem a jogerős ítélet ellen terjeszthető elő a jogerős ítéletet hozó bíróság által megsértett jogszabályhelyek és a megváltoztatás okának megjelölése mellett (BH 2017.232.).
- [18] A Kúria megállapította, hogy a felperes felülvizsgálati kérelmét a Pp. 275. § (1) bekezdése ellenére túlnyomó részben olyan tényállításokra alapította, amelyekre a keresetében nem hivatkozott, így ezek megalapozottságáról vagy alaptalanságáról az elsőfokú bíróságnak döntenie sem kellett. E szempont különösen annak tükrében volt lényeges, hogy felperes a felülvizsgálati kérelmével az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásból levont következtetéseket - a bizonyítékok értékelését - támadta.
- [19] Az elsőfokú bíróság előtt felperes az Nyrt.-vel szerződésben állt könyvvizsgálók meghallgatásának elmaradását sérelmezte, valamint azt hangsúlyozta, hogy az IFRS minősítésű könyvvizsgáló megbízásának elmaradásáért felperes miért nem (illetve miért nem a felperes) felelős. A felperes az elsőfokú bíróság előtt nem állította, hogy az alperes határozata azért (vagy azért is) megalapozatlan, mert - a felülvizsgálati kérelemben részletezettek szerint - az Nyrt. 2015. évi jelentésének közzététele közvetlenül a könyvvizsgáló jogellenes felmondásával okozatban maradt el. Felperes keresetében önállóan - az alperes által alkalmazott jogkövetkezmények jogalapjának vitatásához képest másodlagosan - a bírság mértékét, annak megbízási díjához viszonyított arányát sem vitatta. Azzal, hogy felperes más személyek ügyeiben saját jogi képviselője által tett nyilatkozatokra visszautaltan az Nyrt. cégtörvényességi felügyeleti

eljárásában keletkezett iratainak beszerzését indítványozta, a könyvvizsgálói felmondás törvényességét nem tette a perbe vitt jog részévé.

- [20] Az elsőfokú bíróság által a Pp. 213. § (1) bekezdése folytán értékelhető kereseti vitatások nem voltak megféleltethetők a felülvizsgálati kérelemben előadottaknak; felperes a könyvvizsgáló felmondásának jogszerűsége és a könyvvizsgáló felelőssége tárgyában olyan tények figyelembe vételének elmaradását kifogásolta, melyeket az elsőfokú bíróság a Pp. 215.§ alapján - a 2/2011. (V.9.) KK véleményre is figyelemmel - nem vizsgálhatott. A Kúria következetes gyakorlata szerint (legutóbb Kfv.IV.37.907/2018/14.) a kereseti kérelemben nem hivatkozott tények figyelembe vételének elmaradása miatt - a hivatalból folytatandó bizonyítás eseteit ide nem értve - a jogerős ítélet nem lehet jogszabálysértő. A Kúria ezért - az alábbi kivétellel - a felülvizsgálati eljárásban felperes által benyújtott iratok és kapcsolódó nyilatkozatok, valamint a Pp. 339/B.§-ára vonatkoztatott felülvizsgálati állítások értékelését - utóbbit teljes egészében - mellőzte.
- [21] A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének és felülrértékelésének nincsen helye, jogszabálysértő csak a bizonyítékok hiányos, kirívóan okszerűtlen vagy logikátlan mérlegelése lehet.
- [22] A keresetben és a felülvizsgálati kérelemben egyaránt megjelenő érvek sorában a könyvvizsgáló felmondása után kért szakmai iránymutatás volt az, ami egyezett.
- [23] A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a kereseti kérelemhez igazodva az okszerűség és logika követelményeinek megfelelően vizsgálta az alperes bizonyítékértékelését és a felperes terhére tett megállapításokat. A jogerős ítélet és az alperes határozatának megalapozottságát - figyelemmel az alperes határozatának V. 5.2.1. - 5.2.3. pontjai alatt kifejtettekre is - nem érintették sem a könyvvizsgáló felmondását követő tájékoztatás kérések, sem a felmondott könyvvizsgáló által kezdeményezett eljárásokról kezdetben formált vélemény, sem pedig az elsőként jelentkező új könyvvizsgáló elutasításának oka; a Ptk. 1:4. § (1) bekezdés és 3: 112. § (2) bekezdés rendelkezéseivel a jogerős ítélet mindezek miatt nem volt ellentétes.
- [24] A felperes abban nem tévedett, hogy alperesnek a célvizsgálatra tett észrevételek hiányában is jogszerű döntést kellett hoznia, ezzel ellentétes megállapítást azonban a jogerős ítélet sem tartalmaz. A Pp. 339/A.§-ára figyelemmel ugyanakkor az elsőfokú bíróság megfelelő súllyal, okszerűen vonhatta értékelési körbe azt, hogy felperes a célvizsgálat megállapításait az alperes határozatának meghozataláig nem kifogásolta.

- [25] A felülvizsgálati kérelem fentiek szerint megalapozatlan volt, ezért a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Az döntés elvi tartalma

- [26] *A felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye. A felülvizsgálati eljárásban a kereset iránya nem változtatható meg a perben korábban nem hivatkozott olyan tényállításokkal, amelyeket az elsőfokú bíróság a kereseti kérelemhez kötöttség miatt nem értékelhetett.*

Záró rész

- [27] A Kúria a pervesztes felperest a Pp. 270.§ (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes felülvizsgálati költségének megfizetésére.
- [28] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati illeték viselésére az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39.§ (3) bekezdés d) pontja, 43.§ (3) bekezdése, 50. § (1) bekezdése és a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a felperes kötelezett. A Kúria a fizetendő illetéket annak figyelembe vételével határozta meg, hogy felperes 50.000 forint felülvizsgálati eljárási illetékrészt előzetesen már megfizetett.
- [29] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet 41. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2020. május 28.

Dr. Lomnici Zoltán sk. a tanács elnöke, Dr. Huber Gábor sk. előadó bíró, Dr. Stefancsik Márta sk. bíró